

Pécsi Ítéltábla

Pf.III.20.093/2021/6. szám

A felperesek:

felperes1 (cím1) I. rendű;

felperes1né (cím1) II. rendű

A felperesek képviselője:

ügyvéd1 (cím2)

Az alperes:

alperes1 (cím3)

Az alperes képviselője:

ügyvéd2, cím4

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

alperes 80. sorszám alatt

A per tárgya:

szerződés érvénytelensége jogkövetkezményeinek alkalmazása

Az elsőfokú bíróság:

Szekszárdi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat:

15.P.20.679/2018/77. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a felperest képviselő pártfogó ügyvéd másodfokú eljárásban felmerült díját az alperes viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes, mint hitelező és a felperesek, mint adósok között 2007. június 20. napján svájci frank alapú kölcsönszerződést jött létre. A kölcsön biztosítékaul a felek jelzálogszerződést kötöttek és a hitelező opciós jogot is kikötött. A szerződés megerősítéseként 2007. június 26. napján közjegyző szekszárdi közjegyző előtt okiratszám számon a felperesek közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú

kötelezettségvállaló nyilatkozatot tettek. A megemelkedett devizaárfolyam miatt a felek 2012. október 9. napján kölcsönszerződésüket módosították.

- [2] A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) által előírt felülvizsgált elszámolást és a forintosítást követően a szerződésből eredő nem esedékes tőketartozás összege 3.103.179 forint volt. A felperesek a törlesztőrészlet fizetési kötelezettségüknek az elszámolást követően folyamatosan eleget tettek, a kölcsön törlesztőrészleteit rendszeresen fizették.
- [3] A felperesek keresetükben kérték annak megállapítását, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés, a kölcsönszerződés részét képező zálogszerződés, az opciós szerződés és az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatuk, valamint a kölcsönszerződés módosítása több okból érvénytelen. Hivatkoztak arra is, hogy az árfolyamkockázatot teljes egészében a fogyasztóra hárító szerződési feltétel tisztességtelen, melyre figyelemmel a teljes kölcsönszerződés érvénytelen. A zálogszerződés, az opciós szerződés, az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat és a módosító szerződés érvénytelensége tekintetében azzal érveltek, hogy érvényességükre a főkötelezettséget tartalmazó szerződés érvénytelensége kihatott.
- [4] Keresetükben eredetileg a kölcsönszerződésnek az ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítását kérték, majd a perben kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményét alapul véve a Kúria Konzultációs Testülete által elfogadott I. számú, forint alapú módszertan figyelembevételével kérték annak megállapítását, hogy az alperessel szemben 2021. szeptemberében 323.658 forint túlfizetésük áll fenn, így az alperest ennek megfizetésére kérték kötelezni.
- [5] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására, a felperesek perköltségben marasztalására irányult azzal, hogy számításai szerint 2020. november 15. napján követelése a felperesekkel szemben 1.776.984 forint.
- [6] Az elsőfokú bíróság az ügyben 23. sorszám alatt közbenső ítéletet hozott, melyben jogerősen megállapította, hogy a kölcsönszerződés az árfolyamkockázatot a fogyasztó felperesekre telepítő szerződési feltétel tisztességtelensége miatt érvénytelen, a felperesek ezért nem kötelesek az árfolyamkockázat viselésére.
- [7] Az elsőfokú bíróság a folytatódó perben a peres felek közötti elszámolás elvégzésére könyvszakértőt rendelt ki. A szakértő feladatát képezte a felperesi tartozás újraszámítása a devizahiteles törvények hatálya alá tartozó szerződések érvénytelenségével kapcsolatos perekben felmerült jogértelmezési kérdések vizsgálatára felállított Konzultációs Testület 2019. június 19-ei ülésén elfogadott két módszertan szerint, egyrészt az árfolyamkockázat mérséklésével a svájci frank árfolyamának felső maximuma meghatározásával, másrészt az I. számú módszertan szerint, ami forint alapú elszámolást jelentett, forint kölcsönre irányadó ügyleti kamattal. A szakértő a felhívásnak megfelelően elvégezte a peres felek közötti elszámolást az I. számú (forint alapú), valamint a II. számú (deviza alapú) módszertan szerint.
- [8] Az I. számú módszertannál a szakértő a szerződést forinthatként számolta át, az alkalmazott kamatmértéket a három hónapos BUBOR változásához igazította. A felperesek befizetéseit a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi IV. törvény) 293.§-ában foglaltak szerint elszámolva a 2015. február 1-jén fennálló hitel összegét 1.657.337 forintban határozta meg. A 2021. január 28-ai tárgyaláson a felperesek úgy nyilatkoztak, hogy 2020. szeptember és 2021. január között havi 30.000 forintot fizettek meg, ezért öt havi befizetést figyelembe véve megállapította, hogy a felperesek a befizetéseikkel 2020. október 12-én megfizették a hitelt, az ezt követő befizetések túlfizetésnek minősülnek.

A túlfizetés összegét az alapszakvéleményben a 2021. január 12-ei befizetést követően 83.568 forintban határozta meg. Ezt követően nyolc hónapig a felperesek még fizették a részleteket, azaz havi 30.000 forint figyelembevételével a felperesek további 240.000 forintot teljesítettek, ilyen módon az I. számú módszertan szerint a felperesek jelenlegi túlfizetése 323.658 forint.

- [9] A kiegészítő szakvéleményt a felperesek elfogadták, a forint alapú elszámolás alapulvételével kérték az alperes kötelezését 323.658 forint túlfizetés visszafizetésére.
- [10] Az alperes a szakvéleményre tett észrevételében a szakértői számítások eredményétől függetlenül továbbra is állította, hogy a 2020. november 15-ei állapot szerint 1.776.984 forint összegű követelése áll fenn a felperesekkel szemben.
- [11] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felperesek és az alperes között 2007. június 20. napján létrejött szerződésszám. számú „Szerződés ingatlanfedezet mellett nyújtott személyi hitelhez” címen létrejött kölcsönszerződésen felül – melynek érvénytelenségét a Szekszárdi Törvényszék 25.P.20.679/2018/23. számú közbenső ítéletével megállapította – a kölcsönszerződés részét képező szerződésszám/Z/1. számú Zálogszerződés, valamint a szerződésszám/O/1. számú Opció szerződés, továbbá a közjegyző szekszárdi közjegyző előtt okiratszám számon 2007. június 26. napján közjegyzői okiratba foglalt „Egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat”, valamint a 0460-KHG-szerződésszám. számú 2012. október 9. napján kelt „Kölcsönszerződés módosítása” érvénytelenségét is megállapította. A kölcsönszerződést, valamint annak járulékos szerződéseit érvényessé nyilvánította, és kötelezte az alperest, hogy a kölcsönszerződésből és annak módosításából eredő forint alapú elszámolás folytán fizessen meg a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 323.658 forintot.
- [12] A felperesek módosított keresetének megfelelő döntésre figyelemmel az alperest pervesztesnek tekintette, ezért a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (Kmr.) 13-14.§-ai alapján kötelezte a felperesek költségmentessége folytán feljegyzett 150.000 forint eljárási illeték, valamint a kirendelt igazságügyi szakértő 590.502 forint összegű szakértői díjának és költségeinek, mint állam által előlegezett költségnek a megfizetésére. A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi III. törvény) 87.§ (2) bekezdés szerint megállapította, hogy a felperesek pártfogó ügyvédjének munkadíját az alperes köteles viselni.
- [13] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes fellebbezett, annak részbeni megváltoztatását és az állam által előlegezett költségben, a le nem rótt illetékben történő marasztalását, valamint a pártfogó ügyvédi díj viselésére vonatkozó kötelezettségének megállapítását úgy kérte megváltoztatni, hogy ezeket a költségeket – pervesztességének arányában – nem teljes egészében, hanem csak 19%-os mértékben köteles megfizetni. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen minősítette a felpereseket teljesen pernyertesnek. Kereseti kérelmük a kölcsönszerződés és a járulékos szerződések érvénytelenné nyilvánítására irányult, amely az érvénytelenség esetleges megállapítása esetén azt jelentette volna, hogy mentesülnek az összesen 1.732.549 forint összegű tartozás visszafizetése alól. Az elsőfokú bíróság azonban csak annyit állapított meg, hogy a felpereseknek 323.658 forint összegű túlfizetése keletkezett, mindezt úgy, hogy a felek közötti kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította, így a felperesek csak 19%-ban tekinthetők pernyertesnek. Hivatkozott arra is, hogy a felperesek teljes pernyertessége azért sem állapítható meg, mert az érvénytelen szerződések hatályossá nyilvánítását kérték keresetükben, az elsőfokú bíróság ezzel szemben érvényessé nyilvánításukról döntött.
- [14] A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet fellebbezett részének helybenhagyására irányult.

- [15] A fellebbezés nem alapos.
- [16] A másodfokú bíróság mindenekelőtt rögzíti, hogy az alperes fellebbezése nem terjedt ki sem a kereset érdeméről hozott döntésre, sem az elsőfokú ítéletben meghatározott állam által előlegezett költség és le nem rótt elsőfokú eljárási illeték összegére, ezért a felülbírálat ezekre a kérdésekre nem terjedt ki, a másodfokú bíróság kizárólag azt vizsgálta, hogy a felek pernyertességének-pervesztességének kérdésében helyes álláspontot foglalt-e el az elsőfokú bíróság.
- [17] A felperesek az elsőfokú tárgyalás berekesztését megelőzően fenntartott keresetükben a 2007. június 20. napján megkötött kölcsönszerződés és az ahhoz járulékosan kapcsolódó további szerződések érvénytelenségének megállapítását, ezen túlmenően a DH2 törvény 37.§ (1) bekezdésének megfelelően az érvénytelenség ott meghatározott jogkövetkezményének alkalmazását kérték a felek közötti elszámolásra kiterjedő és összességében is megjelölt határozott kérelemmel.
- [18] Az elsőfokú bíróság részben közbenső ítéletével, részben a fellebbezéssel támadott ítéletével a felperesek kereseti kérelmét teljesítve a perbeli kölcsönszerződés és a járulékos szerződések érvénytelenségét megállapította. A jogkövetkezmények körében az érvénytelen szerződéseket érvényessé nyilvánította, figyelemmel a 6/2013. Polgári jogegységi határozat 4. pontjában foglaltakra is, mely szerint, ha a bíróság a fogyasztói szerződés érvénytelenségét állapítja meg – a jogkövetkezmények alkalmazására irányuló kereset (vizontkereset) esetén, feltéve, hogy az érvénytelenség oka kiküszöbölhető, vagy utóbb megszűnt – elsősorban a szerződés érvényessé nyilvánítására kell törekednie.
- [19] A kölcsönszerződést forint alapon nyilvánította érvényessé, vagyis a kölcsön összege a folyósított forint összeg, 2.500.000 forint, a kamat mértékét pedig a három hónapos BUBOR változásához igazította a kamatfelárat figyelembe véve. Az így érvényessé nyilvánított szerződés tartalma alapján állapította meg ítéletében, hogy a felperesek befizetéseikkel 2020. október 12-én megfizették a kölcsönt annak járulékaival együtt, az ezt követő – 323.658 forint összegű – teljesítésük túlfizetés, amelynek visszafizetésére kötelezte az alperest. Az elsőfokú bíróság részletesen megindokolt döntése alapján nyilvánvaló, hogy az ítélet mentesítette a felpereseket az alperes által nyilvántartott 1.732.549 forint tartozás megfizetése alól, miután az érvényessé nyilvánított szerződés tartalma alapján elvégzett elszámolásnak épp azt az eredményét állapította meg, hogy a felperesek a kölcsönszerződésből eredő tartozást teljes egészében visszafizették, és az azon felüli – túlfizetésnek minősülő – teljesítésük visszafizetésére köteles az alperes.
- [20] A fentebb ismertetett tartalmú, a felek által fellebbezéssel nem támadott ítéleti döntést összevetve a felperesek kereseti kérelmével, csak az volt megállapítható, hogy a felperesek teljes egészében pernyertesek lettek, így nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az állam által előlegezett költség és a feljegyzett elsőfokú eljárási illeték maradéktalan megfizetésére a teljes egészében pervesztes alperest kötelezte, és megállapította, hogy köteles a pártfogó ügyvéd teljes díját viselni.
- [21] A fellebbezés kapcsán azt emeli ki a másodfokú bíróság, hogy mivel a kereset a felek közötti szerződések érvénytelenségének megállapításából fakadóan az érvénytelenség jogkövetkezményeként a számszerűen megjelölt összeg megfizetésére irányult, a pertárgyérték meghatározása során a marasztalási összeg adta a keresettel érvényesített követelés értékét. A pertárgyérték megállapítása szempontjából nem volt jelentősége sem a szerződéses értéknek, sem pedig annak, hogy az alperes milyen összegű követelést állított az igényt érvényesítő felperessel szemben. Az érvénytelenségi perben a saját túlfizetésére hivatkozó felperes kereseti álláspontjából nyilvánvalóan az is következik, hogy nem fogadja el a támadott szerződésből kimutatott tartozása fennállását. Mindez azonban nem teszi keresettel érvényesített követeléssé az alperes által állított tartozást, ez utóbbi összeg ezért az

érvénytelenségi perben az 1952. évi III. törvény 24.§ (1) bekezdésének alkalmazása során nem vehető figyelembe és nem számítható hozzá a kereseti követelés értékéhez. Ez a következtetés felel meg a BDT2020.4193. szám alatt közzétett eseti döntésből és a Kúria Gf.VII.30.141/2019/2. számú határozatából is kitűnő ítélkezési gyakorlatnak.

- [22] A pervesztesség-pernyertesség arányának megítélésekor az is közömbös volt, hogy a bíróság a felperes által megjelölt érvénytelenségi okok közül hányat talált alaposnak, és az is, hogy az érvénytelenség DH2 törvény 37.§ (1) bekezdése szerint szóba jöhető jogkövetkezményei közül melyiket, a hatályossá vagy az érvényessé nyilvánítást alkalmazta. A bíróság ugyanis a 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 5.a) pontja szerint a fél által megjelölt jogkövetkezmény alkalmazásához nincs kötve, csak annyiban, hogy nem alkalmazhat olyan jogkövetkezményt, amely ellen valamennyi fél tiltakozik. Ettől függetlenül a felperesek az eredetileg a hatályossá nyilvánításra irányuló keresetüket a szakvélemény ismeretében az elsőfokú tárgyalás berekesztését megelőzően akként tartották fenn, hogy a szakértő által az I. módszertan szerint elvégzett elszámolás alkalmazását kérték, amely az érvénytelen deviza alapú kölcsönszerződés forint alapon történő érvényessé nyilvánítását foglalta magában. Az elsőfokú bíróság ezért a felperesek kérelmének megfelelően döntött a szerződések érvényessé nyilvánításáról is.
- [23] Az így kifejtett indokok alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése alapján – fellebbezett részében – helybenhagyta.
- [24] Az alperes fellebbezése sikertelen volt, ezért a felpereseket képviselő pártfogó ügyvéd másodfokú eljárásban felmerült díját az 1952. évi III. törvény 87.§ (2) bekezdése szerint viselni köteles.

Pécs, 2022. január 13.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró